

SZOLNOK-DOBOKA

POLITIKAI HETILAP.

Megjelen minden vasárnapon.

Szerkesztőség a Sörház-utcában első sz. a. földszinten van.
Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2—3.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak: egész oldal 48 K.
Hivatalos hirdetések garmondsora 30 fillér.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.
Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

A politikai helyzet.

Budapest, szept. 12.

A válság ügyében ismét ott vagyunk, hogy nem várhatunk semmi eseményt, sőt most már szinte lehetetlenség is, hogy történjék valami.

Mindenki, akinek része lehetne a válság megoldásában, mástól várja a cselekvést, — a király, a kormány, a kormánypárt és az ellenzék egyaránt. A király elment a galicziai hadgyakorlatra s a politikusaira bízta a válság elintézését. A politikusok viszont azt vallják, hogy a válság megoldásában csak egyetlen embernek van döntő szerepe: a királynak. S mivel mindenki másra hárítja a cselekvés kötelezettségét: nem cselekszik senki semmit, és nem történik semmi.

*

Az egész politikában az az egész esemény, hogy mulik az idő. Még pedig veszedelmes gyorsasággal. Mikor a katonai javaslatok tárgyalása megindult, (január 16-ikán) akkor Bécsben az volt a jelszó, hogy tehet akármit a magyar ellenzék, még nagyon sok idő van október elsejéig, amikor az ujonczoknak be kell vonulniok.

Az a remény, hogy október 1-ig meglesz az ujoncztörvény, meghiusult. Am segítették a bajon azzal, hogy a harmadik évüket szolgáló katonákat benntartják a kaszárnyákban december végéig. Esikerült (?) megoldás után az, amit mi „hadügyi kormányzatnak” nevezünk, ismét arra hivatkozik, hogy ő várhat, december végéig van elég katonája, — a magyar ellenzék tehet amit akar, az év végéig majd csak megjön a jobb belátása.

Ez azonban ismét alighanem hiu reménykedés. Mindössze negyedfél hónap van már hátra az év végéig is, — és ez az idő nagyon hamar elmulik, alkalmasint sokkal hamarabb, mint a magyar függetlenségi pártok harci kedve.

*

Már mindenki az időre bízta a dolgát. A függetlenségi és negyvennyolczas párt csak örül az idő mulásának, mert hiszen az egész obstrukció csak arra való volt, hogy muljék az idő — törvényhozási intézkedések nélkül, s hogy ne történjék semmi mindaddig, míg el nem érkezik az a pillanat, mikor a hadügyi kormány oly nagy zavarba jut, hogy engedni lesz kénytelen. Minél jobban belelovaljuk magunkat a semmittevésbe és minél jobban mulik az idő anélkül, hogy a törvényhozás működne: a függetlenségi és negyvennyolczas pártnak annál több reménye van a sikerre. A válság megoldásának hosszas halogatása, és a hosszú parlamenti szünet tehát csak kedves dolog a függetlenségi pártnak. Szó sincs róla tehát, hogy a képviselőháznak idő előtt való összehívásával megrövidítsék a kinos parlamenti szünetet.

Nem akar cselekedni egyelőre a szabadelvűpárt sem, bár tagadhatatlanul sokan vannak a szabadelvűpártban, akik a nemzeti engedmények ügyében való határozott állásfoglalást nagyon is óhajtják. A párt irányadó vezérei azonban a pártértekezlet összehívását ellenzik, még pedig azért, mert eddig is az volt a hiba, hogy kényszerítő ok nélkül merev álláspontot foglaltak el a kormányzók és a többség. Széll csak azért bukott meg, mert előre kijelentette, hogy föltétlenül el kell fogadni a katonai javas-

latot, engedmények nélkül is. És miután ezt már kimondotta, hiába adott volna neki a király engedményeket: a javaslattal együtt neki is buknia kellett. A merev álláspont már előre is kizárja a megalkuvást, Magyarországon pedig lehetetlen politikát csinálni az emberekkel és a viszonyokkal való megalkuvás nélkül.

*

Legujabb.

Budapest, szept. 12. d. u. 2 óra. **A régi szabadelvűek a jövő hétre pártértekezletet követelnek, de az Apponyi-pártiak ellenzik azt. Wekerle itthon állítólag az Apponyi-kormány érdekében fáradozik.**

A vármegyei irodalmi és történelmi társulat.

— Felhívás a közönséghez! —

Dés, szept. 11.

A Szolnok-Dobokavármegyei irodalmi-, történelmi- és ethnographiai társulat ez idén fejezi be működésének első 3 éves időszakát. A társulat élén Déry Zoltán főispán áll mint elnök.

Hogy a társulat eme rövid idő alatt mennyiben törekedett alapszabályszerű feladatainak megvalósítására, s hogy e téren ért-e el és minő eredményt: azt az évkönyveiben foglalt részletes jelentéseken kívül bárki megítélheti, ha fáradságot vesz magának betekinteni a társulat által szervezett és fenntartott muzeumba, a hol a társulat gyűjteményei vannak elhelyezve, s a mely gyűjteménytár szaktekintélyek nyilatkozatai szerint élénkebb szellemi központokon is számottevő eszköze és tényezője lehet a szakba vágó tudományágak népszerűsítésére irányuló törekvéseknek.

zét mosó Ponczius Pilátust is.) Meg is kérde a szomszédjától. Hátha ismeri? Tán gimnázista volt, csak tudja.

— Az, az híres professzor az egyetemen. Szép summát is szerez! Tud az írni, de tud ám!

Egyetemi tanár, nagy ember. Igazat mond, az nem hazudhatik nyilvánosan. Aztán meg érzi is ő saját lelkében, hogy igaz az írásnak minden betűje. Mért koplaljon a szegény, ha jussa van a kenyérhez? Mért dolgozzék ő, hogy a másik kocsizzék puhatlástú hintón, ha már az éjjelt átdorbézolta?!

Haza felé halad. Csak támolgyott az utcán, minduntalan le-letért a gyalogjáróról s nekiütődött a lámpaoszlopoknak. Keresgért a zsebében, alig volt néhány krajczárja. Holnap este fizetnek, addig elég kell legyen. Csendesesen visszatette a pénzt. Pálkás bolt előtt vitt el az utja. Erővel elfordította a fejét. Nem! Hiszen holnap nincs ebédje, ha ma elissza. Mégis bement. Csak a dacz hajtotta be. Ha ti minden éjjel elköltötök anynyit, a mennyi nekem egy hétre, egy hónapra elég, nekem is jussom van — felejtteni. Nem nézte a szegény fiu, hogy hamis a filozofiája, csak azt vette észre, hogy kellemes és — melegít. A tegnap eltűnt.

Helyette itt a ma s a holnap. Az éhes, rejtelmes holnap. Toprongyos alakok ulték körül a nagy asztalt. És ittak erősen. A kevés pénzű ember mohó sietségével, nehogy megmaradjon egy krajczárjok is. Valami urformát vettek körül a tekintetükkel, ki nagy hadonázva tartotta őket szóval. Az ajtóban állott a zsidó szatócs, a pénzgyűjtő emberek elégedettségével simogatta rőt körszakállát, mialatt számlálgatta, hogy hányadik is a liter. — (Nem sok, a Zarecz nem fog fizetni, a Molnár ur auf, marad 3 frt 32 kr.) Nem iszik még földi? szól rá egy őszbajuszu magyarra s

TÁRCZA.

Modern martirok.

Irta: Horváth Emil báró.

— Hamar a revisiót! — a mettőr hangja végig futotta a dohos, füstös odut, a hol serényen kapkodtak a legények a szedőszekrények felett s csattogtatták az apró ólomkatouákat, a hogy sorakoztatták.

Egymásután végezték a munkát. A kis szedőgyerekek alig győzték hordani a kiszedett sorokat a nagy asztalhoz, hol összerakásra várt a chaos, melyből már reggelre lapnak kell születnie. Mindenki leadta a kéziratát, csak a jobboldali második szekrény felett hajolt valaki s lassu, szinte ütemes mozdulattal szedte a betűket, míg a szemével egyre mohón fálta a félig olvashatlan kézirat kuszált betűit. A mi kevés vér megfért vézna, szintelen testében, mind föltolult a fejébe s fölcsillogtatta a szemét, belezugott a fülebe, pirosra festette beesett arcját. Mert veszedelmes dolgok voltak azon a husz soros papiroson, a miket csak alig hogy megtudott jegyezni, de már érteni — nem értett jól. Tudta könyv nélkül, mégis mind olvasta, de a keze azért csak rakta egyenlő lassúsággal a betűt betű után.

— Bakos ur, mi lesz? Még nincs kész? Mintha álomból rázták volna föl s neki lódult a szedésnek. Hanem azért az a néhány mondat nem hagyta nyugodni. Hogy is hagyta volna, mikor olyan csodás dolgokról mesélt?

Menynyivel más ez, mint a mikről őt kioktatták. Hát mégis végre megismerte az igazat, a mi után sóvárgott, bár még nem is tudta, hogy létezik. Ez az a valami, a mi sokszor lelkasz-

totta fáradt karját, kiegyenesítette meggémberedett hátát, a velejébe sivitva, hogy: minek töröd magad?!

Hát ime haszontalanul verejtekezett. Nem volt igaza, mert nem volt igaz a cél, melyet hajsolt. Avagy talán fáradság nélkül az övének kellett volna lennie.

Mert hiszen ez tisztán kimondja: „Minden vagyon eleinte mindenkié, helyesebben senkié sem volt. De virtualiter mindenkinek meg volt a maga eszményi hányada, mely csak csupán nem adatott át, de a jogosultság hozzá a legszigorubb jog szerint is létezett. Fejlődés útján egyes egyének hatalmasabbakká lettek (testben, ravasságban) és így a saját — theoretikus — részük mellett tényleg másokét is elsajátították. Így keletkezett a nagybirtok, a tőke, a napszámos s a koldus. A tőkének és a nagy birtoknak jogosultsága nincs, mert jogtalan a keletkezésük. A koldus és a napszámos köteles része szaporítja a bankár s földesur ur százezreit...”

— Nem lehet kiállani a hőséget — gondolta magában Bakos Feri. Pedig a társai nagyon föltöltözve várták a hajnalt, mert a kitöredezett ablakon keresztül csak amugy csapta be a hideget a decemberi szél.

Bakos Ferinek eszébe se jutott a hideg. Más dolog foglalta el egész öntudatát. Hogy vajjon igaz-e az írás? Ki írhatta? Vajjon nem valami kigondolt dolog, a mlyent annyit szedett a nyolcz esztendeje óta. És csak turkálta a csomót, hogy megkapja kéziratának az elejét. Szerette volna tudni, ki írta.

Meg van! Furcsa idegen név az első, hanem ni a másik, mintha ismerős lenne. Aha! Ez az ur, a kivel olyan nyájas a szerkesztő ur. (Pedig ez aztán csúf száju ember, egy ártatlan sajtóhibáért ledefiliroztatja az egész szenteket, beleértve a ke-

H I R E K.

Alapos reményt táplálunk az iránt, hogy az első évek alapvető munkálkodása csak ösztönzésre fog szolgálni a közel jövőben, s hisszük azt, hogy a vármegye szellemi erő-tényezőinek összevonásával sikerül megszilárdítani a társulat jövő fejlődésének útját és irányát, s ezen reményben fordul a társulat a vármegye közönségéhez kérelmével, hogy a társulattól erkölcsi és anyagi támogatását ne vonja meg, lépjen be tagjai sorába és tegye lehetővé támogatásával, hogy a megkezdett uton tökéletesedve, megerősítve tovább haladjon a társulat s hogy — dacára a szemben álló közöny és számos nehézség szülte akadályoknak — jövőre s föntarthatassák azt.

Az egyesület célja: a hazai irodalom és történelem ágainak, segédtudományainak mívelése, ismertetése, különös tekintettel Szolnok-Dobokamegyére. Továbbá oly muzeum, könyvtár és régiségtár alapítása, a mely Szolnok-Dobokavármegye tulajdonát képezi. Eme cél megvalósítása érdekében ásatásokat rendez, felkutatja s lehetőleg megszerzi a megye területén, de annak határán túl is található történelmi és irodalmi emlékeket, néprajzi adatokat és tárgyakat, műrégiségeket, okiratokat, nemesi czimereket, közpecségeket, kéziratokat, nyomtatványokat s a meg nem szerezhetőket lemásoltatja, letétben vagy bizományban elfogad és gondoz műtárgyakat, egész gyűjteményeket, családi okiratokat, mindezeket összegyűjtve a dési m. kir. áll. gimnázium helyiségében alakítandó muzeumban és könyvtárban megőrzi s a közönség használatára nyilvánossá teszi; a történelmi emlékek romokat kellő felügyelettel megmenti az elpusztulástól, nyilvános felolvasásokat rendez; működéséről évkönyvet ad ki és a társulat célját előmozdító művek jutalmazásáról, megjelenéséről gondoskodik, főleg megyei vonatkozású könyvtárt alapít és gyarapít.

A felsorolt és kétséggel nagy terjedelmű ügykör számos feladatainak az egyesület csak akkor felelhet meg sikerrel, ha úgy a művelt közönség, mint az irányadó szakkörök és tényezők támogatását teljes mérvben bírja.

Kellő pártolás és a közönség további érdeklődésének biztosítása reményében tűzte ki a tudományok népszerűsítésének zászlaját és igyekezni fog az egyesület lehetővé tenni azt, hogy a nagy közönség minden egyes tagja tehetségéhez képest hozzájárulhasson ama dicső pantheon felépítéséhez, melyet a múlt emlékeiből a jelen eseményeinek szemtanúi emelnek a késő utókor számára.

— **Az állatjárat megszűnése.** Felette öröndetes s a vármegye közönségének anyagi érdekére nézve elsőrendűleg fontos eseményt adhatunk olvasóinknak hírül. Azt, hogy a vármegye több helyén uralgó s főleg a dési járás vészterületté való alakítását előidéző *ragadós száj- és körömfájás megszűnt.* A vármegye közönségének felette nagy kárt okozott az állategészségügyi törvények és rendeletek szigorú betartása, melynek következménye volt az is, hogy a hetivásárok Désen sem voltak megtarthatók s úgy a termelő, mint a fogyasztó közönség ez által jelentékeny hátrányt szenvedett. Epen ezért Dr. Torma Miklós a vármegye alispánja felutazott Budapestre, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban az ezen ügyben kiadott s érvényben levő, túlságosan szigorú rendelet némely intézkedésére nézve enyhítést és a helyzetnek jobban megfelelő célszerű módosításokat eszközöltesse ki. Alispánunk ez ügyben — a lapunkban már közölt — memorandumot is intézett a földmívelésügyi miniszterhez, a melyben az úgynevezett szoros zárlat életbeléptetését javasolja a jelenleg divó »vészkerületek« helyett. A miniszterium elismerte az alispán e propositiójának felette üdvös gyakorlati jelentőségét és ilyen irányú enyhítések megtételére a közgazdasági forgalom és a mezőgazdasági munka akadálytalan folytathatása végett fel is hatalmazta a vármegye alispánját. Ezek következtében már tegnapelőtt bevonattak a Dés város határába kiállított örök s a közlekedés a fentiek szerint megengedtetett. Most pedig — mint azt fentebb közöljük — a betegség megszűnte miatt a *teljes és akadálytalan közlekedés, vásártartás és mezői munka ismét folytatható, ép úgy, mint a ragályos kór kitörte előtt.*

— **Gyász istentisztelet.** Erzsébet királyné halálának ötödik évfordulója alkalmából szeptember 10-én délelőtt 10 órakor a helyi róm. kath. templomban gyász isteni tisztelet volt, a melyen a Désen székelő összes katonai és polgári hatóságok, hivatalok teljes számmal részt vettek.

— **Fügyészi vizsgálat.** Gyárfás László kir. főügyész a héten városunkban időzött, hogy a dési ügyészség ügymenetét megvizsgálja. A fő-

ügyész, ki Beszterczéről érkezett városunkba, több napon át a hivatalos órák alatt tüzetes vizsgálat tárgyává tette ügyészségünk ügykezelését s — mint értesülünk — a tapasztaltak felett megelégedésének adott kifejezést.

— **Alapítvány a dési ev. ref. egyháznak.** A dési járás érdemes főszolgabírája és a dési ev. ref. egyház főgondnoka Vékony Ferencz és neje, Bruszt Vilma, áthatva attól a nemzeti gondolattól, melyet az ev. ref. egyház hazánk életében ösödiktől fogva szolgál, a dési ev. ref. egyház javára, melynek segélyezéséről eddig is gondoskodtak, ebbeli segélyezésüknek haláluk után való állandó biztosítására házasságuk 25-ik évének fordulójának alkalmából 15000 korona alapítványt tettek olyformán, hogy az alapítványi tőke soha meg nem esonkitható s annak kamatai a piaci ev. ref. templom javításának és belső berendezésének állandó jókarban tartására fordítandók.

Ezt a nagylelkű alapítványt, mely a templom s berendezésének jókarban tartását örök időkre biztosítja, az egyházközség nagy hálával fogadta s a további teendők keresztülvitelére maga részéről Vásárhelyi Boldizsár administrator lelkész és Dombora András egyháztanácsost bízta meg.

— **Püspöki látogatás.** A püspöki vizsgálat és felügyelet alatt álló dési ev. ref. egyház e hó folyamán várja püspökének Dr. Bartók Györgynek látogatását. Ünnepeles fogadtatására már nagyban folynak az előkészületek.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Szolnok-Dobokavármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 15-én délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi ülését, a melyen a távollevő főispán helyett Dr. Torma alispán fog elnökölni.

— **Kinevezés.** Schöffmann Imre a dési pénzügyigazgatóság igazgatója, Papiu Pap Gyula szász-ujfalusi lakost a magyarországi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

— **Középiskoláink fejlődése.** Öröndetes tanügyi hírt adhatunk hírül olvasóinknak. Azt t. i., hogy a tanulók létszáma a dési m. kir. állami főgimnáziumban az 1903—4. iskolai évi beiratások után 313-ra növekedett, ebből rendes 310, magántanuló 3. Osztályok szerint beiratott az I-ső osztályba 68, II. oszt. 69, III. oszt. 44, IV. oszt. 41, V. oszt. 32, VI. oszt. 34, VII. oszt. 25 tanuló. Felekezet szerint g. kath. 80, ev. ref. 75, róm. kath. 65, izr. 63, gör. kel. 22, ág. hv. 6, unitárius 2. *Növekedés* a múlt évihez képest, a mikor 279 tanuló volt beírva: 34.

választ sem várva ugrik be a rácsos ajtaju szüntésen s elegyít pálínkát. Már hozná, de aztán meggondolkozik s megint feleresztí felényire vízzel. Annak ugyis mindegy!

Bakos hallgatni kezd. Dolgozik a gyilkos erős ital az éhes gyomrában. Nehéz a feje, de gondolkodni tud. Hogyne tudna: az ajkán a mai kézirat minden betűje. Mind ismételteti. Az urforma nagy tüzzel bizonyít:

— Mert lelkem polgártársak! Igen szeretett polgártársak — hiszen ti vagytok a polgárok, nem a henye nagyságos fajta, mondom: ti polgártársak vagytok az első. Ti kell vezessétek az ügyeket, ti egyedül, mert ti vagytok a legtöbben. Sok lud disznót győz — mondja a magyar, mondom én, bár ti hősök vagytok, csak tűrtök, hogy egyszer annál rettenetesebb legyen a haragotok! Óh nép, óh felséges nép, óh szent nép, dörömböléssel vágja a padlóhoz két térdét s ordít mint a kit bán-tanak:

— Óh nagy nép, óh szuverén, óh szent nép! Bakos közelebb ül. A sok elcsigázott, fáradt kaptos munkás helyeslően bólint a fejével.

— Igaz is! Ugy kén' lenni! De hát az urak...

— Már az igaz! Nem bódog a magyar — véli az őszbajuszos.

Bakos már az asztalnál ül. Az urforma pislá szemmel nézi, hogy vajjon nem veszedelmes. Csak tegnap ment lépre a Johann: a bolond a detektivet akarta kapacitálni.

Bakos érezte, hogy tudna szólni. Jobban, igazabban, mint az urforma. És kezdett.

Nem tudta mit, hogyan mondott. — Csak mondta, nyögte, panaszkolta, ordította az őstermészet beléfojtott keservét, melyet fölhangított az északa ujdón benyomásaival. A mindenki, a senki vagyona igen tetszett az öreg magyarnak.

— Már e helyös! Eburá fakó! Nem kell az ur. Menjen az...

Bakos csak beszélt. Már csorgott róla a veríték, csupa lucok lett az inge, a torka száradt, az ajka rebegett, — de ő azért csak beszélt. És nem látott, nem hallott semmit... Pedig Zarecz, a hosszalábú tót már fenegette a bicskáját a fekete asztal zsiros oldalán s egy sovány szabó legény elázva lelkesedett: mágnífiz!

Uj alakokkal népesedett a butik. Azok hallván a csendet, nem zavarták a szót. Letelepedtek szépen a padokra és hallgatták az erős beszédet.

Mert rémséges erős volt a Bakos beszéde. Ránehezedett az egész kompániára s nem tudtak megmozdulni.

Az urforma észrevette, hogy nem ezt akarta. Jónak látta átengedni a tért az új Messiásnak. Hanem nem virrasztott ő ingyen ezekkel a rongyosokkal. Sunyi vigyorgással kapta le a kalapját s a vén kóristák komikus előkelőségével járta körül a készülődő munkásokat.

— Uraim! Nép! Szent nép! Ti a zsarnokok ellen készültök, én is mennék veletek, de rám nagy föladat vár. Én főlelem szavamat a sajátban a ti, a mi, a szent nép érdekében. Erre a magasztos isteni célra adakozzatok! A szegény egy fillért, a gazdag többet. Óh kedves a szegény...

Hanem e közben már néhányan oldogatták a piros kendő végébe kötött krajezárokat. Elhallgatott. Kár itt a sok beszéd. A mob engedelmes. Összegyűlt vagy egy forint. A nagy készülődésben aztán végkép eltűnt az urforma. Sietett a másik korcsmába.

Legelsőbb Zarecz mozgolódott, a hogy elhallgatott a szónok.

— Le a tőkével! (Még emlékezett a jel-szókra.) Éljen a szociálmizmus! Le az urakkal!

A többiek kontráztak a félénkebbje elinált az oldalajtón. Nehány tán rendőrt futott. De a javaereje megmozdult s indult befelé a modern Babylonba.

Az öreg őszbajuszu dohogott.

— Egye fene. Pedig tudom, megszurnak. Dejsz, azér mék! És mentek. Bakos Ferit közrekapta 4, kőműves legény s nagy néha rángattak egyet rajta mintha felakarnák emelni. S a félrészeg csapat apraja-nagyja dudolgotott valami csattogó nótát, de csakhamar kieresztették a hangjukat s a csendes, fehér, hideg hajnalt felverte a tüzes, vörvörös ének...

A fordulónál várták a rendőrök. Szidták egymást. Az inasgyerekek követ kerestek s a biztos fejről egy-kettő lerepült a sapka. Az öreg magyar kinyitotta a bicskát. Végig húzta a körmen:

— Épeg jó. S neki indult egy veresbajuszos, hórihorgas rendőrnek. Összeakaszkodtak. Két szempillantás alatt kétszer járta keresztül az éles, csillagos bicska a vastag katonaposztót.

— Te se üz pofon máczor! vélte az öreg. Derekas csetepaté támadt. Bakos Feri eleinte nem mert ütni, aztán vérszemet kapott s belerohant a dulakodás kellő közepébe. Kettőt sem üthetett, már erősen fejbevágták s aztán még egyszer a nyakára csapott valami...

Mikor — nagysokára — összeszedték a verekedőket (fele elfutott), két földön fekvő alakot hiába költögettek. Bakost is, a rendőrt is rátették a szentmihálylovára s az öreg magyart meg Zareczet oda parancsolták, hogy vigyék.

Erősen méltatlankodott az öreg, miközben az inge ujjával a véres fülét törülgette s nagyot rándított a kólyán:

— Még Andrist es én vigyem!?

A dési áll. s. községi polgári leányiskola I. osztályába beiratkozott 50, a II-ba 35, a III-ba 29, és a IV-ik osztályba 24, összesen 138 tanuló. Vallás szerint van 49 r. kath., 46 ev. ref., 4 gör. kath., 1 gör. kel., 1 ág. evang., 1 unitárius és 36 izraelita. A múlt tanévben volt az I. osztályban 43, a II-ikban 37, a III-ikban 25 és a IV-ikben 24, összesen 129. Növekedés 7 tanuló.

Mindkét középiskolánk már olyan dimenziókat öltött, hogy bátran kiállja a versenyt tanulói létszámát tekintve is az ország bármely helyén fennálló hasonló intézettel. Főleg nagy és örvendetes főgimnáziumunk fejlődése, mely intézetünk, ha a jövő évben teljessé válik, a VIII-ik osztály felállításával bizton eléri tanulóinak számában a 400-at is, a melyet átlag alig haladnak túl gimnáziumaink.

— **A Múzeum vendégei.** Id. báró Bornemissza Károly vármegyénk volt főispánja és Dr. Posta Béla egyetemi tanár ma délelőtt városunkban időztek és megtekintették a történelmi társulat gyűjteményeit. Báró Bornemissza és vendége őskori ásatásokat végeztek Nagydebrec környékén és átutazóban tekintették meg a Múzeumot, a mely a vármegye volt főispánjának egyik sikerült alkotása és a melynek sorsa és fejlődése iránt ma sem szűnt meg melegen érdeklődni.

— **Hírek a gyümölcs- és konyhakerti terménykiállításunkból.** A földmivelésügyi miniszter a gazdasági egyetnek a kiállítás költségeinek fedezetére 600 korona államsegélyt utalványozott és ugyanakkor értesítette az egyesületet, hogy a kiállításra annak idején szakközegét, valószínűleg Molnár István kir. tanácsos, gyümölcsészeti miniszteri biztost kiküldi.

A dési gyümölcs-kiállítás iránt — bár a kiállítás csak megyei keretben készül — ország-szerte érdeklődnek és naponkint érkezik olyan megkeresés, hogy egy vagy más a gyümölcsészet körébe vágó találmány vagy készítmény versenyen kívül leendő bemutatását a végrehajtó-bizottság megengedje, így pld. izlelőül a bíráló-bizottság részére (persze versenyen kívül) érkezett már 22 üveg havasi befőtt (málna, eper, áfonya stb.)

Be lesz mutatva és árusítva egy egyszerű találmány, melylyel a gyümölcsöt férgessé tevő bogarak különböző alakjait össze lehet fogdosni. A kiállítási állványok elkészítésével és a tornacsarnok izléses feldiszkítésével Gábre János műasztalos bizatott meg.

Az eddigi jelek után ítélve, a kiállításban ott lesz minden ismert birtokos és gazda terménye és gazdasszony zöldsege és készítményei és így a kiállítás meg fog felelni azon kérdésre, hogy kik a vármegye legügyesebb gazdái és gazdasszonyai?

A *tordai kertmunkást képző iskola* lépéseket tett arra nézve, hogy bemutathassa azon alma- és körtve-oltványok gyümölcsét, melyeket a gazdasági egyesület megrendelésére évenként ezrével szállít a megyébe. Ez azért fontos reánk, mert tudvalevő, hogy pld. többféle jósaúg batul alma létezik és így látni fogjuk, hogy melyik féleségnek a fáját szállítják mihozzánk. Az iskola bemutatandó gyűjteménye természetesen versenyen kívül fog állani.

— **A szolnok-dobokavármegyei irodalmi-történelmi- és etnográfiai társulat új szervezkedése.** Több ízben megemlítettük, hogy a történelmi társulat elnöksége teljes igyekezettel azon van, hogy a közönség érdeklődését a társulat iránt fölkeltsse, azt az új cyclus alkalmából újjá szervezze. Magánosokhoz és testületekhez 510 és a községekhez mintegy 320 példányban lelkes felhívást intézett az elnökség taggyűjtés céljából, miután a társulat lételének és további fennállásának egyetlen alapját a kellő számú tagok tömörlése képezi. Ez alkalommal különös gonddal kerestettek meg a tanintézetek, állami iskolai gondnokságok, felekezeti lelkészek, a kik az erkölcs szellemi téren való munkálkodásukban amugy is hivatvák az ilyen irányú intézmények támogatására. De érdeklődésüket azért is kéri és óhajtja megnyerni a társulat, hogy ilyenképen mintegy biztosítsa a maga javára közremunkálódásukat és mintegy általuk megyszerte ellenőrizhesse a lelőhelyek kizsákmányolását és eképen biztosítsa magának a leletek fölötti tulajdonjogát. Átiratilag kereste meg az elnökség ily irányban úgy a járási főszolgabírókat, mint a kir. tanfelügyelőséget és

fölkérte, hogy a társulat erkölcsi és szellemi fejlődésének ismét meginduló új periodusában az elnökséggel együtt a társulat érdekében közremunkáljanak. Az alakuló és szervezkedő nagy gyűlés október hó második felében tartatik meg.

— **Helyőrségünk hazaérkezése.** A 21. honvéd gyalogezrednek Désen állomásozó zászlóalja szeptember 8-án d. u. 5 órakor érkezett meg állomáshelyére. Honvédeink külön vonattal jöttek a Lippa-Radna vidéken megtartott idei nagy gyakorlat színhelyéről. Az állomáson a visszatérő katonákat nagy közönség várta s hazatérő ismerőseit és rokonait élénk örömmel üdvözölte.

— **Orvos-szövetség.** Az elnökség felkéri a szövetség minden egyes tagját, hogy a folyó hó 14-én tartandó havi összejövetelen minél számszerűbben megjelenni sziveskedjenek.

— **Lótenyésztési jutalomdíjosztás eredménye.** A múlt vasárnap, szeptember 6-án Désen tartott lótenyésztési jutalomdíjosztás alkalmával csikóskanczájával díjat nyertek: I. díjat 100 koronát Görgényi József szentbenedeki, II. díjat 90 koronát Dobai Miklós alsóillosvai, III. díjat 60 koronát ifj. Kovács Sándor szásznyiresi, IV. díjat 50 koronát Kreca Tódor nagydebreci, V. díjat 40 koronát Román Gyuri oláhpénteki, VI. díjat 30 koronát Dregán Pál szentbenedeki lakosok.

— **A gimnázium segítő-egyesülete** hétfőn, szeptember hó 14-én délután 4 órakor választmányi ülést tart, melyre a választmány t. tagjait ez uton is tisztelettel meghívja az igazgatóság. Tárgyai lesznek: 1. Az egyesület új szervezetének megbeszélése, alapszabályok módosítása. 2. Az új szervezkedés kérdése. 3. A könyvségélyt kérelmező folyamodványok elintézése.

Mint értesülünk, Dr. Kőrösy igazgató a segélyegyesületet modern és gyakorlati szervezettel akarja ellátni, hogy így nemes céljának valóban megfelelhessen.

— **Római régiségek.** Mint Szamosujvárnemétől értesítenek, ott ásás alkalmával két római sírkövet kaptak, melyen dombormivű czífrázatok láthatók. Az érdekes leletek Ornstein J. nyug. cs. és kir. őrnagy, neves régész tulajdonában vannak.

— **A második mikolai búcsu.** Az oly sok romantikával körülvett „nyikulai“ (mikolai) búcsuk másodikika az u. n. kisebbik búcsu szeptember hó 21-én lesz, melyre a hívő nép nagy tömegekben járul a csodatevő Szűz képe elé.

— **Kölcsönt** jelzalogra, váltóra, értékpapírokra, arany- és ezüstneműre lényegesen mérsékelt kamattal nyújt a „Deési Hitelbank“.

— **Halálozások.** Szabadka Rózalia, 94 éves, sárgaságban, szept. 7. Szilágyi Ilona, 9 napos, rangőröcsökben, szept. 9. Özv. Blaskó Péterné szül. Máté Eszter, 66 éves, tüdőgümőkórban szept. 10-én Désen elhaltak.

— **Fegyenczek dolgoztatása a szabadban.** A modern büntetési rendszerek már egyértelműleg haogztatják, hogy a hosszabb fogházbüntetésre ítélt fegyenczeknek nemcsak egészségi, de a szabadságvesztés-büntetés által célzott javítási tekintetekből is felette nagy előnyére van, ha néha a szabad ég alatt, mezei vagy más efféle munkálatokhoz alkalmaztatnak. Ugy látszik, a magyar igazságügyminiszteriumban is átlátták ennek az elméleti tételnek igazságát, mert már a szamosujvári fegyház fegyenczeit is konyhakertészkedéssel foglalkoztatják s most pedig — mint értesítenek — egy a város által készítettendő kút ásásához is megengedték a fegyencz-munkaerő alkalmaztatását és pedig fejénként 20 fillér napi bér mellett.

— **A múzeum látogató közönségének figyelmébe.** A történelmi társulat elnöksége értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a társulat muzeuma (az állami gimnázium épületében) és néprajzi gyűjteménye a mai naptól kezdve vasárnaponként délelőtt 11-től 1 óráig megtekinthető. Idegeneknek és csoportoknak azonban hétköznapiokon is lehetővé tétetik a megtekintés, csak forduljanak ez iránti szándékukkal közvetlenül Dr. Kőrösy György gimn. igazgatóhoz, illetve, a kik a vármegyháznál elhelyezett néprajzi gyűjteményt kívánják megtekinteni, azok Biró Antal főszámvevőhöz, kiknél eme gyűjtemények kulcsait, addig is, míg a múzeumóri állások a jövő hóban tartandó közgyűlésen betöltetnek, ideiglenesen elhelyezte és a kik a gyűjteményekre való felügyeletet szivesek voltak elvállalni.

— **Méhészeti előadások Szolnok-Dobokamegyében.** A VII. kerületi méhészeti szaktanár szeptemberben Szolnok-Dobokavármegyében a kö-

vetkező helyeken tart előadásokat: 15-én Kendi-lónán, Teleki László Gyula gróf; 16-án Dsáknán, Veres Sándor nyug. honvédszázados méhesén; 17-én Nagyorszón, 18-án Kisdobokán, 19-én Szamosujvárt, a tanítóképző-intézetnél és a méhészkör mintaméhesén. Az előadásokon minden érdeklődő megjelenehet.

— **Szüreti mulatság.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének dési 69-ik főképzőtára külön-alapja javára Désen, október 4-én (vasárnap), az Angol szálló termeiben világpostával egybekötött szüreti mulatságot rendez. A főképzőtár választmánya ez ügyben ma délután fél 3 órakor ismételten gyűlést tart, hogy a rendező-bizottság névsorát összeállítsa.

Kiadja a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Sz. 7002 — 1903. D. V. T.

Árlejtési hirdetmény.

A tanács közhirrre teszi, hogy a város tulajdonát képező polgári fiúiskola, polgári leányiskola, óvoda, serház és közbághid, valamint az ottani orvosi lakás bádofgeléne megfestése tárgyában folyó 1903. évi szeptember hó 18-án d. e. 10 órakor, a városháza nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

A feltételek hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Dés város tanácsának 1903. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Losonczy István,
főjegyző.

Szilágyi Albert,
polgármester.

Sz. 1801—1903.

Hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1903. évi szeptember hó 1-én kelt 36318. sz. rendeletével a felsőoroszfalusi állami iskolai épület újraépítését 10640 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett építkezés kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi szeptember hó 16-ik napjának d. e. 11 órájára a m. kir. tanfelügyelőség helyiségeiben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi építkezés végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap délelőtt 1/2 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezetek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántpénz csatolandó.

A szóban forgó építkezésre vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Désen, 1903. évi szeptember hó 10-én.

Dr. torjai Sztáncsek Zoltán,
kir. s. tanfelügyelő.

PAPP JENŐ

női és férfi divatkereskedésébe Désen

egy jó családból való fiu

tanulónak felvétetik.

A sztojkai gyógyfürdő bérbeadó.

Szolnok-Dobokavármegyében
a Magyar-Lápos mellett levő

sztojkai gyógyfürdő

és ásványvizforrás

1905. évi január 1-től egymás-
= után következő 15 évre =

bérbeadó.

Összes adók a bérlet terhelik.
A meglévő felszerelés és be-
rendezés megváltása nem kö-
telező. — Kellő referenciá-
val ellátott ajánlatok legkésőbb
f. év december 1-ig

= a tulajdonos címére: =

gróf Esterházy Gyula
Pozsony, Mihály-utca 3. sz. alá küldendők.

ÁGAI IGNÁCZ, DÉS

(Tüzes Karácson házában.) ✱

Ajánlja az őszi és téli idényre

férfi-, női- és gyermek-czipők,

férfi-, fiu- és gyermek-ruhák,

női-, leány- és gyermek-felöltők,

**gallérok és paletokkal leg-
ujabb, divat szerint felsze-
relt raktárát.**

Olcsó pénz!

Birtok parcellázás.

A Budapesten székelő Magyar Országos Központi Takarékpénztár és a Debreczeni Első Takarékpénztár tulajdonosok megbízásából rendkívül kedvező feltételek mellett bérbe adjuk vagy eladjuk, őszi és tavaszi vetéssel együtt holdankénti parcellákban is az általunk házilag kezelt következő birtokokat:

1) Nagy-Ar községben (Szatmár vármegyei f.-gyarmati járás) levő 1400 holdas első osztályu birtokot, legmodernebb emeletes kastély, kiválóan gondozott park és gazdasági épületekkel;

2) Aranyemező községben (Szolnok-Doboka várm. csákgörbői járás) levő vasúti állomással bíró, 180 hold szamosmenti birtokot, lakház és gazdasági épületekkel.

Ezzel kapcsolatosan értesítjük a n. é. közönséget, hogy budapesti és külföldi elsőrangú pénztintézetektől 15—70 évig terjedő olcsó törlesztéses kölcsönt nyújtunk a legmagasabb összegig, a legrövidebb idő alatt, az ingatlan $\frac{3}{4}$ értékéig. Továbbá:

1) Szerzünk olcsó személyi- és váltóhitelt;
2) Elvállaljuk birtokok parcellázását, birtokok és házak eladását, vételét stb. 20—52

Neuschlosz Testvérek

törvényszékiileg bejegyzett cég, bankbizományosok.
Szatmári iroda: Árpád-utca 20. Telefon sz. 16.
Válaszbélyeg melléklendő.

Sz. 496—903. D. V. T.

Árverési hirdetemény.

Alólírt árvaszék közhirrre teszi, hogy Nagyszében város árvaszékének 1316—1903. szám alatti megkeresvénye folytán, a gondnokolt Tittel Zsigmondné szül. Desseffy Matild tulajdonát képező, dési 535 tllkvben felvett ingatlanok eladására folyó 1903 év szeptember 17-én délelőtt 10 órakor itten Désen a városháza tanácskozási termében nyilvános árverés fog tartatni.

A feltételek hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Kelt Désen, Dés város árvaszékének 1903. évi szeptember hó 2-án tartott ülésében.

Szilágyi Albert,
elnök.

Sz. 7014—1903. D. V. T.

Árlejtési hirdetemény.

A tanács közhirrre teszi, hogy a város tulajdonát képező régi honvéd laktanya mellett a patak partfala kijavítása tárgyában, 1903. évi szeptember 18-án d. e. 11 órakor a városháza nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

A feltételek és költségvetés a hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Dés város tanácsának 1903. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Losonczy István,
főjegyző.

Szilágyi Aibert,
polgármester.

Sz. 6297—1903. D. V. T.

Árlejtési hirdetemény.

A tanács közhirrre teszi, hogy a betegsegélyző pénztár által bérben birt lakásnál szükségelt javítások tárgyában, folyó 1903. évi szeptember hó 16-án d. e. 10 órakor a városháza nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

A feltételek és költségvetés hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Dés város tanácsának 1903. évi aug. hó 19-én tartott üléséből.

Losonczy István,
főjegyző.

Szilágyi Aibert,
polgármester.

Sz. 4221—1903. D. V. T.

Árlejtési hirdetemény.

A tanács közhirrre teszi, hogy a város tulajdonát képező felső-sétatéri lakháznál szükségelt javítások teljesítésére folyó 1903. évi szeptember hó 16-án d. e. 9 órakor, a városháza nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

A feltételek és költségvetés hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Dés város tanácsának 1903. évi szept. hó 9-én tartott üléséből.

Losonczy István,
főjegyző.

Szilágyi Albert,
polgármester.

Sz. 7006—1903. D. V. T.

Árlejtési hirdetemény.

A tanács közhirrre teszi hogy a régi polgári fuiskola épületénél egy szükségsszék készítése tárgyában folyó 1903. évi szeptember hó 18-án d. e. 9 órakor a városháza nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

A feltételek, terv és költségvetés hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Dés város tanácsának 1903. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Losonczy István,
főjegyző.

Szilágyi Albert,
polgármester.

Hirdetések

felvételnek

e lap szerkesztőségében, Dés, Sörház-utca 1. sz.

Mindenkor kaphatók:

3—12

Csiszár és Vásárhelyi cégénél Désen.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur” fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képkerekeknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Az órák járásáért és ékszerek valódiságáért kezesseg vállalatik.

HEIMANN ALBERT órász és ékszerész
DÉS, a Hungáriával szemben, Dr. Csizér-féle házában.

Ajánlja dús raktárát, hivatalosan fémjelzett 14 karatos arany (hosszu) női és férfi óralánczok, gyémánt, brilliánt fűfüggők, gyűrűk stb. ékszerekben. Legújabb harangütésű inga, fali és ébresztő órák. Magyar gyártmányú női és férfi arany, ezüst, nickel és aczél órák. Szemüvegek, színházi látszóvegek, thermometerek stb. látszerészeti cikkekben. Ezüst és China-ezüst árukban. Használt arany, ezüst stb. régi ékszerek a legmagasabb árban becseseltetnek vagy megvételnek. Javítások pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Teljes versenyképesség bármely nagyobb városi céggel.

Csakis jól járó órák tartatnak raktáron.

Videki megrendelések pontosan teljesítetnek.

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassu, ragadós száradás, mely az olajfestékeknek és az olajlakknak sajátja, elkerültetik. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A padló nedves tárgygyal feltörülhető, a nélkül hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapadló-fénymáz,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték, fűdi be a padlót, s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új padlóra. Teljesen befűd minden foltot, korábbi mázolást stb.; van azután:

tiszta fénymáz (színezetlen)

új padlóakra és parkettre, mely csupán fényt ad. Különösen parkettre s olajfestékekkel már bemázolt új padlóra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetméter (két közép nagyságú szobára való) 11 korona 80 fillér, vagy 9 és fél márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850 óta létező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

CHRISTOPH FERENCZ,

a valódi szobapadló-fénymáz feltalálója és egyedüli gyártója.

Kapható:

8—10

REHÁK ÁGOSTONNÁL, DÉSEN.